

Bankernes forventninger i fremtiden

**Teamdag udendørs griseproduktion
d. 1. marts 2022**

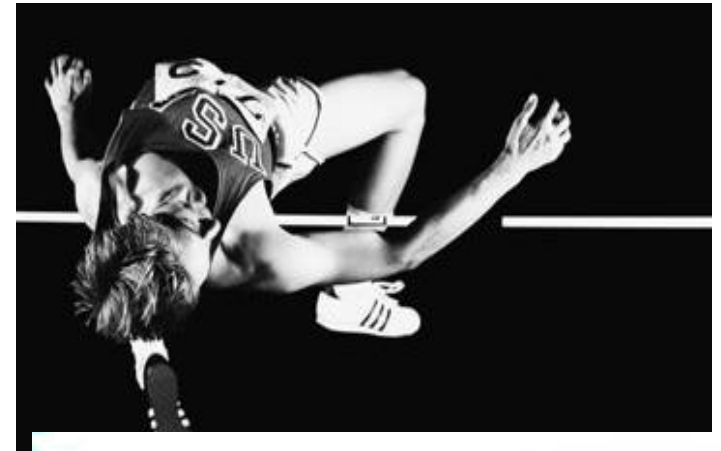
Nykredit ønsker at være
landbrugets finansielle samarbejdspartner

- i går
- i dag
- i morgen

Landbrugsdirektør Poul Erik Jørgensen

PEJ@Nykredit.dk

Tiden kalder på optimering
og nytænkning

6 landbrugscentre

Nykredit leasing

Nykredits markedsplacering i Danmark

Pr. 31. december 2021	Beløb i mia. kr.	Markedsandel
Bank- og realkreditudlån i alt	1.465	34,6%
- heraf bankudlån	81	6,8%
- heraf realkreditudlån	1.391	44%
Formue under administration	1.140	n/a
Formue under forvaltning	438	n/a
Koncernresultat efter skat	8,9	-

Kilde: Nykredit-koncernens årsrapport 2021, MFI-statistikken

Emner i ESG er ikke helt nye! Nu fra den gode vilje til mere konkret mål og dokumenterede indsatser

- Godt landmandskab
- Godt naboskab
- God arbejdsplads, arbejdssikkerhed og ordnede forhold
- God ledelse og governance

- Men nu mere målbar status og udvikling i besluttet retning

Robusthed og beredskabsmuligheder ? eks. ASF, eksport af smågrise, bytteforhold, Ukraine incl. eftervirkninger

Fredag d. 14. januar 2021

EffektivLandbrug 13

Svinenotering falder 30 øre:
ASF i Italien sender chok gennem markedet

Markedet for grisekød i Europa er igen kommet un-
 priserne på grisekød sænkes sig på tværs af Europa, fortæller Jais Valour, der er
 og så sker der noget aftrudsen, som ud-
 løser en bølge af pessimisme. Derfor

Afrikansk svinepest

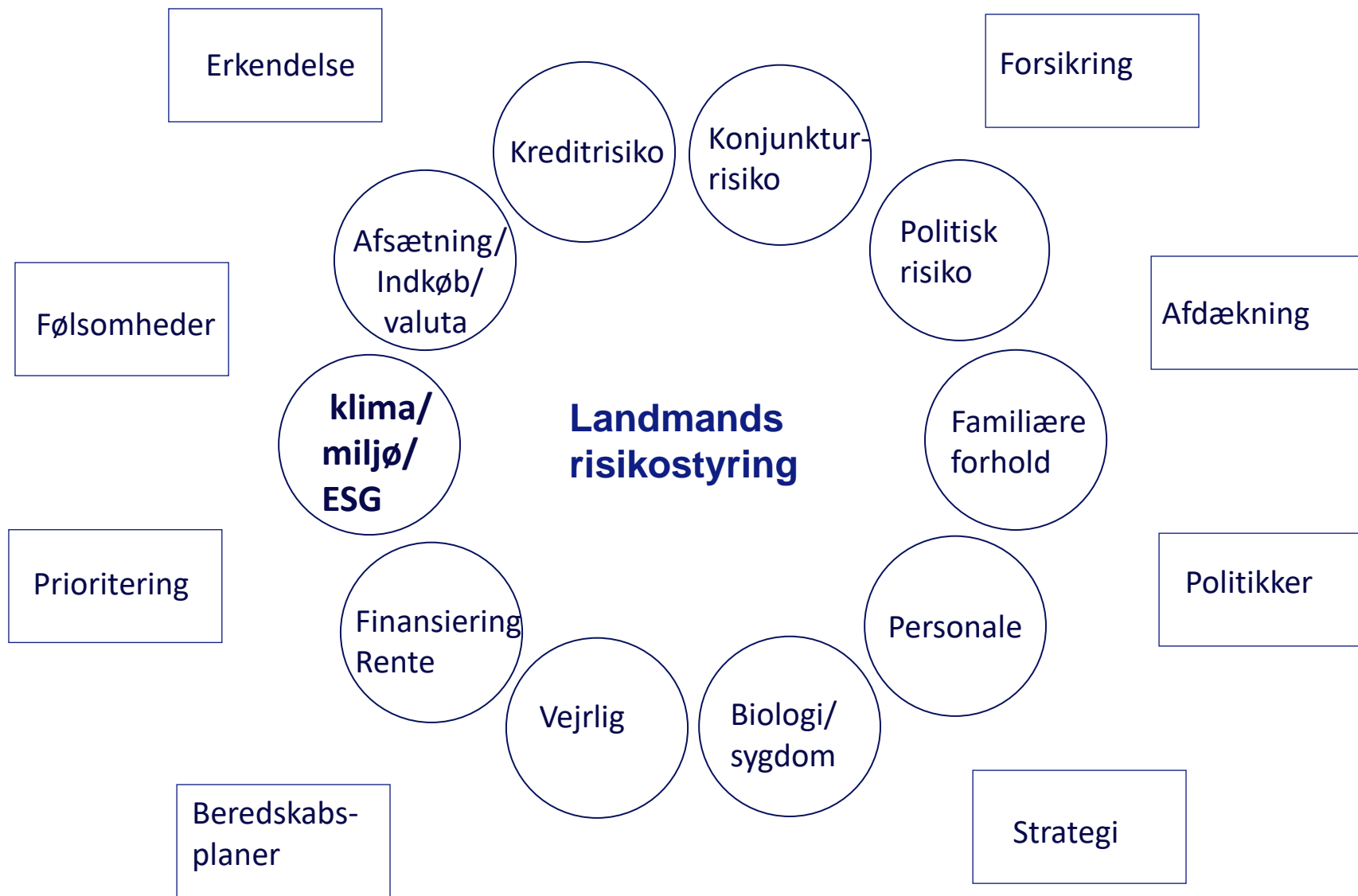
Nedenstående er vist den seneste opdatering fra EU Kommissionens indberetningssystem for tilfælde af afrikansk svinepest for EU-landene, Serbien, Ukraine og Moldova.

Lande	Periode 7. – 13. feb.		År til dato 1. jan. – 13. feb.		2021		2020	
	Svin	Vildsvin	Svin	Vildsvin	Svin	Vildsvin	Svin	Vildsvin
Estland		2		18	1	67		66
Letland		17		110	2	338	3	300
Litauen		3		33		238	3	222
Polen		64		521	124	3.023	103	3.980
Italien		6	1	39	1	14		40
Ukraine	1		1	2	13	3	23	5
Tjekkiet								
Rumænien	11	24	63	180	1.648	1.019	1.008	848
Ungarn		11		68		2.568		3.952
Bulgarien		50	2	201	6	318	19	509
Slovakiet		18	1	114	11	1.622	17	328
Serbien	4	17	11	32	33	71	15	41
Moldova			1		1		2	30
Nordmakedonien			1					
Belgien								3
Tyskland		29		254	4	2.431		338
Grækenland							1	
I alt	16	241	81	1.572	1.844	11.712	1.194	10.662

Mulighed og risikotemaer i landbrugsdiskussionen

- Bæredygtighed/Klimakrav – samlet ESG
- EU – Ny 7 årig budgetperiode
- Landbrugsaftalen fra Christiansborg
- Efficiens/indtjeningsudfordringer/bytteforhold/markedsturbulens
- Vækstbedrifter og nyetablerede mangler egenkapital
- Generationsskifte
- Andet – eks. Afrikansk svinepest, 'kunstige' fødevarer, Corona
 - Arbejdskraft.....
 - griseprissituationen
- Risikostyring, god rapportering/overblik og ledelsesværktøjer

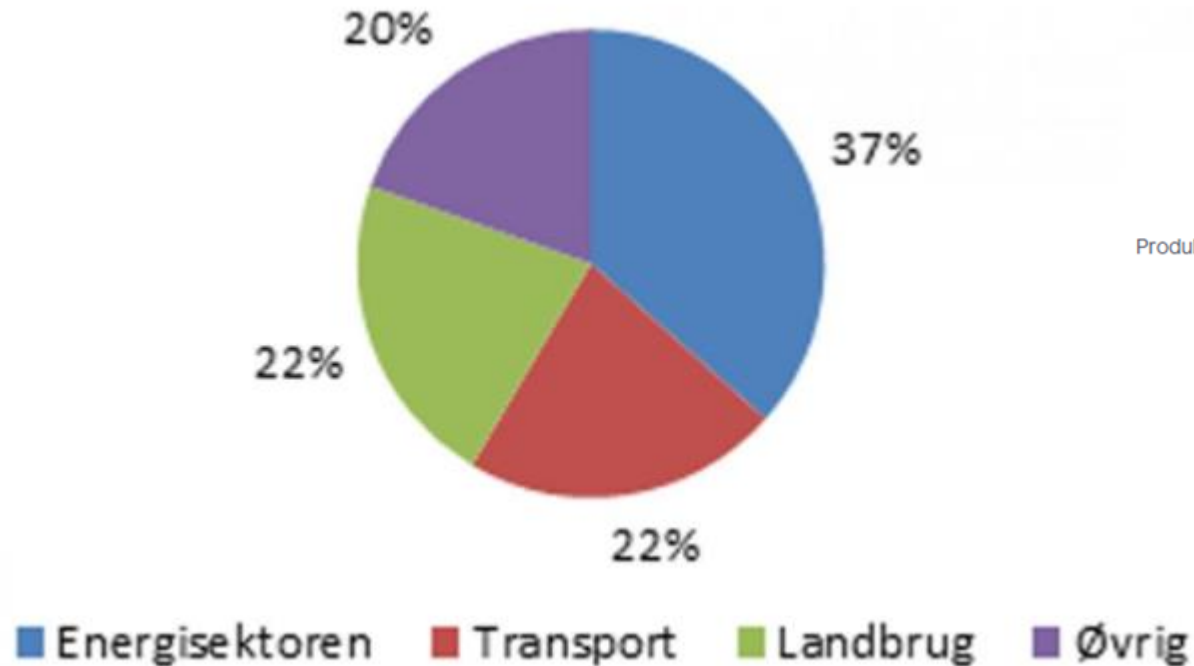

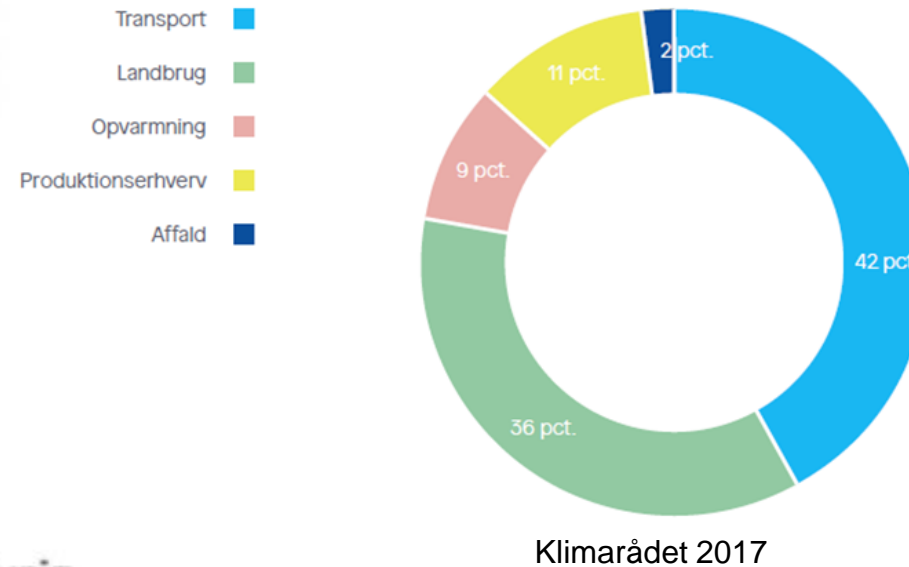
Kilder til danske drivhusgas emissioner

Landbrug vigtig og synlig

Fordeling af dansk emission

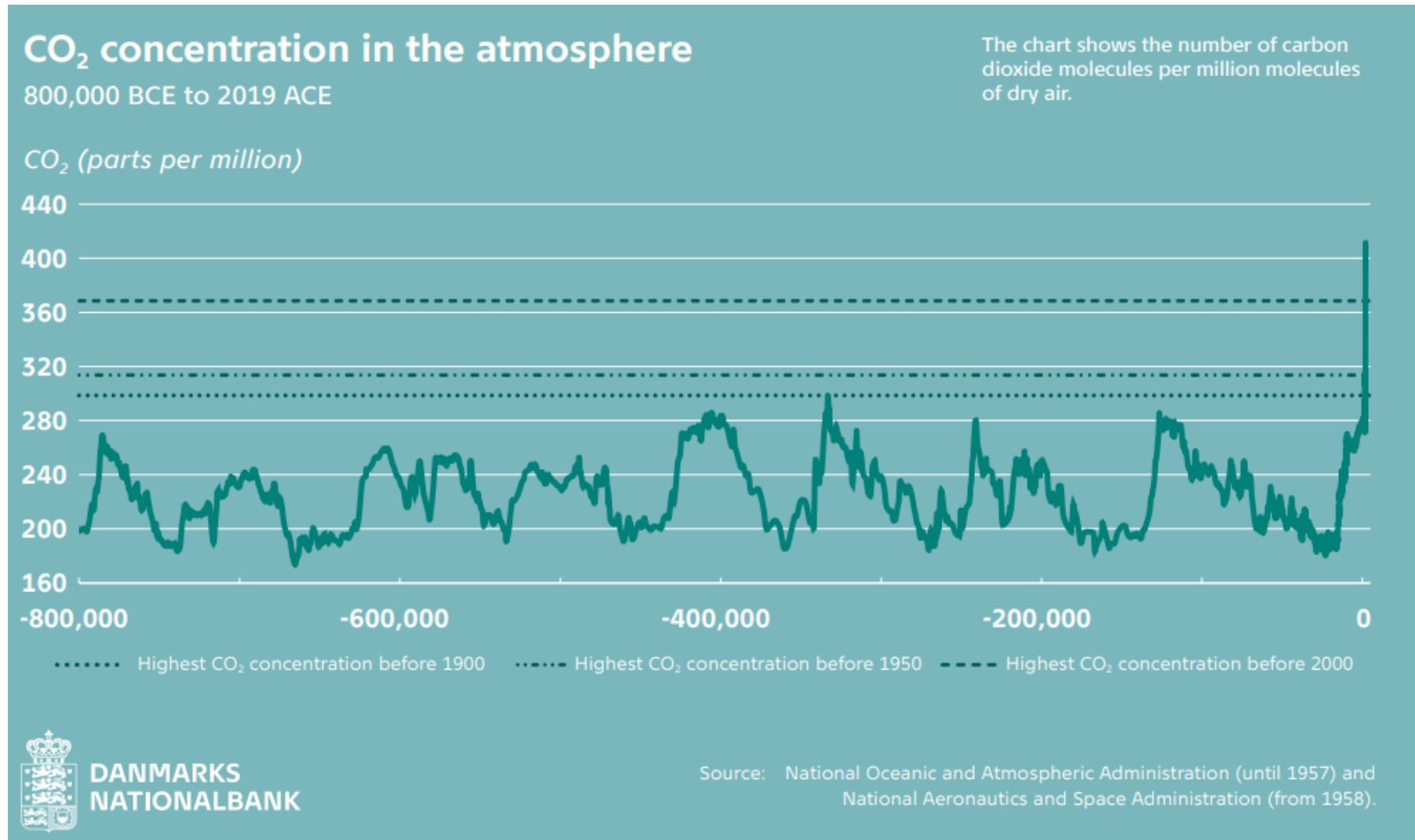

Den procentvise fordeling af emission af klimagasser fra ikke-kvotesektoren

Kilde: Energistyrelsen

Nationalbanken meget opmærksom på klimaproblemstillingen. Landbrugsrisiko i den høje ende

Vi vil gerne bidrage og udgangspunkt at ingen skal efterlades på perronen..

Når landmanden vil med og er parat til at handle!

Toget kører allerede med fart

- Grundlag/Verdensmålprincip
- Udvikling i rigtig retning (progress)
- Realisme og konkrete indsatser
- Planlægning, gennemførelse og resultatsikring
- Samspil med partnere og omgivelser
- **Klima og samlet bæredygtighed/ESG**

Landbrugsaftale reduktion er i CO2e udledning - landbrug

Aftalen skønnes at reducere udledningen af drivhusgasser med 1,2 mio. t. CO₂e i 2025 og 1,9 mio. t. CO₂e i 2030, jf. tabel 3.

Tabel 3
Reduktionseffekter

Nye indsatser	Mio. t. CO ₂ e		
	2025	2030	
Reduktionskrav for husdyrenes fordøjelse	0,17	0,16	0
Hyppigere udslusning af gylle	0,15	0,17	0
Reform af EU's landbrugspolitik	0,38	0,38	1.550
Udtagning af 22.000 ha lavbundsjord	0,04	0,33	700
Privat skovrejsning	0,00	0,05	50
Ekstensivering	0,10	0,10	400
Kvælstofindsats	0,31	0,64	8.000
Midlertidig reduceret hugst i skove	-	0,07	-
I alt (reduktioner)	1,2	1,9	10.800
Allerede besluttede			
Udtagning af lavbundsjord (FL20-FL21)	-	0,3	-
Øvrige tiltag	-	0,2	-
I alt allerede besluttede		2,4	
Udviklingstiltag			
Brun bioraffinering	-	2,0	-
Gyllehåndtering ¹⁾	-	1,0	-
Fodertilsætning	-	1,0	-
Fordobling af økologi	-	0,5	-
Udvidet lavbundspotentiale	-	0,5	-
I alt (udviklingstiltag)	-	5,0	-
I alt (reduktioner + udviklingstiltag)	-	7,4	-

1. Landbruget skal udvikles og ikke afvikles
2. Landbruget skal omstilles til at være mere klima- og miljøvenligt samtidig med, at det er økonomisk bæredygtigt

Politisk bredde 😊

Metode og teknologiudvikling

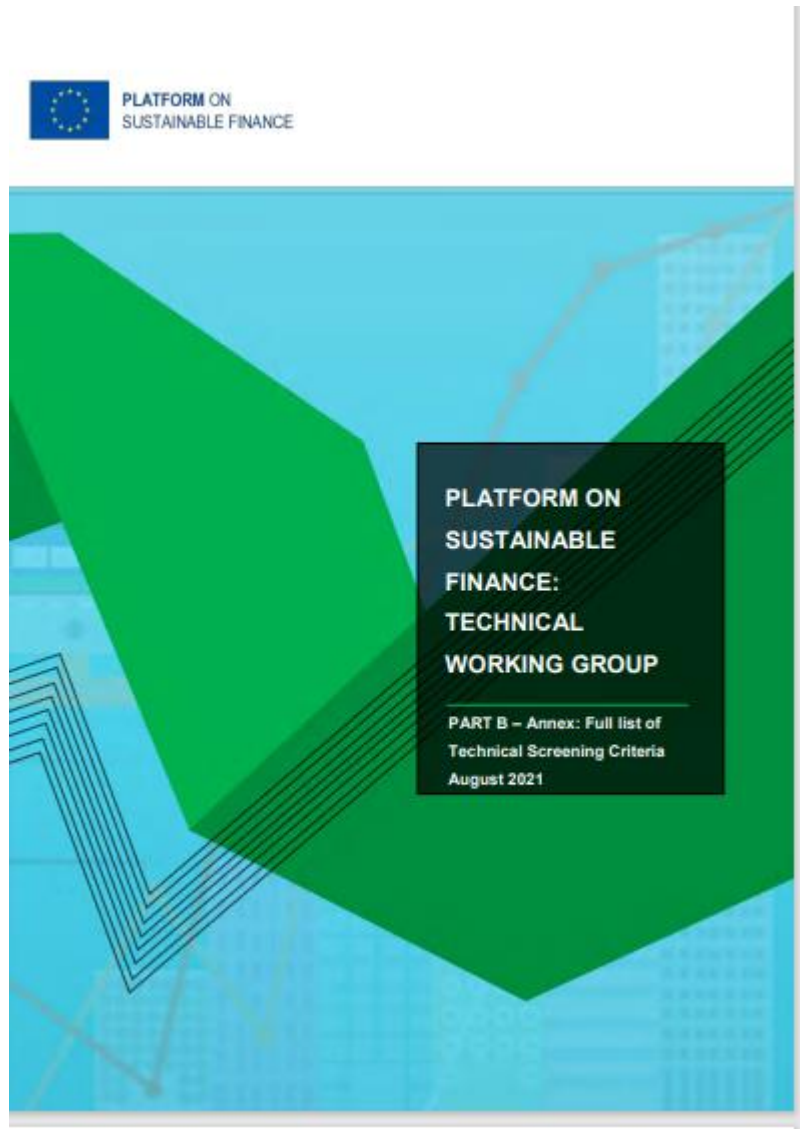
”genbesøg” af aftalen

Grøn skattereform/CO₂e afgift?

Landbrugsaftalen – ‘genbesøgs klausul’

Parterne er endvidere enige om, at der ved genbesøget skal følges op på udviklingen af driftsregnskaberne. Genbesøget skal ses i sammenhæng med, at rammerne for en ensartet CO₂e-afgift i sektorer, der ikke i dag er afgiftsomfattet fastlægges ifm. anden fase af grøn skattereform.

I alt 6 dimensioner i "E" i taxanomien.

The Taxonomy Regulation (Art. 3) defines six environmental objectives:

1. climate change mitigation;
2. climate change adaptation;
3. the sustainable use and protection of water and marine resources;
4. the transition to a circular economy;
5. pollution prevention and control;
6. the protection and restoration of biodiversity and ecosystem.

Eksempel – biodiversitet.
Målemetode med kvælstofbalance mellem input
Og bortskaffelse via
i afgrøder.

<p>1.2. Minimum Nitrogen Use Efficiency: Each farm holding utilizes nitrogen at least with a minimum NUE (Nitrogen Use Efficiency) as follows:</p> <p>NUE crops: 70%</p> <p>NUE granivores: 40%</p> <p>NUE ruminants: 30%</p> <p>To be demonstrated with the data collected in its farm-gate balance sheet.</p> <p>Notes:</p> <ul style="list-style-type: none">• NUE is defined here as the ratio of total N output in products of a farm and total N	<p>and to reduce nutrient surpluses²². The use of farm nutrient budgeting such as the farm gate nitrogen balance as agri-environmental indicator is well established and has been highlighted by OECD and EU^{23 24}.</p> <p>There is also evidence that the farm gate indicator is able to indicate well that high nitrogen surpluses lead very often also to high nitrogen concentrations in groundwater. Hansen et al. (2017)²⁵ found significant correspondence between developments in N surplus and nitrate concentrations in upper groundwater for four subsequent development periods for Danish agriculture in the period 1946–2012. Dalgaard et al. (2012)²⁶ calculated gross farm budgets for six European landscapes in Poland, the Netherlands, France, Italy, Scotland</p>
---	---

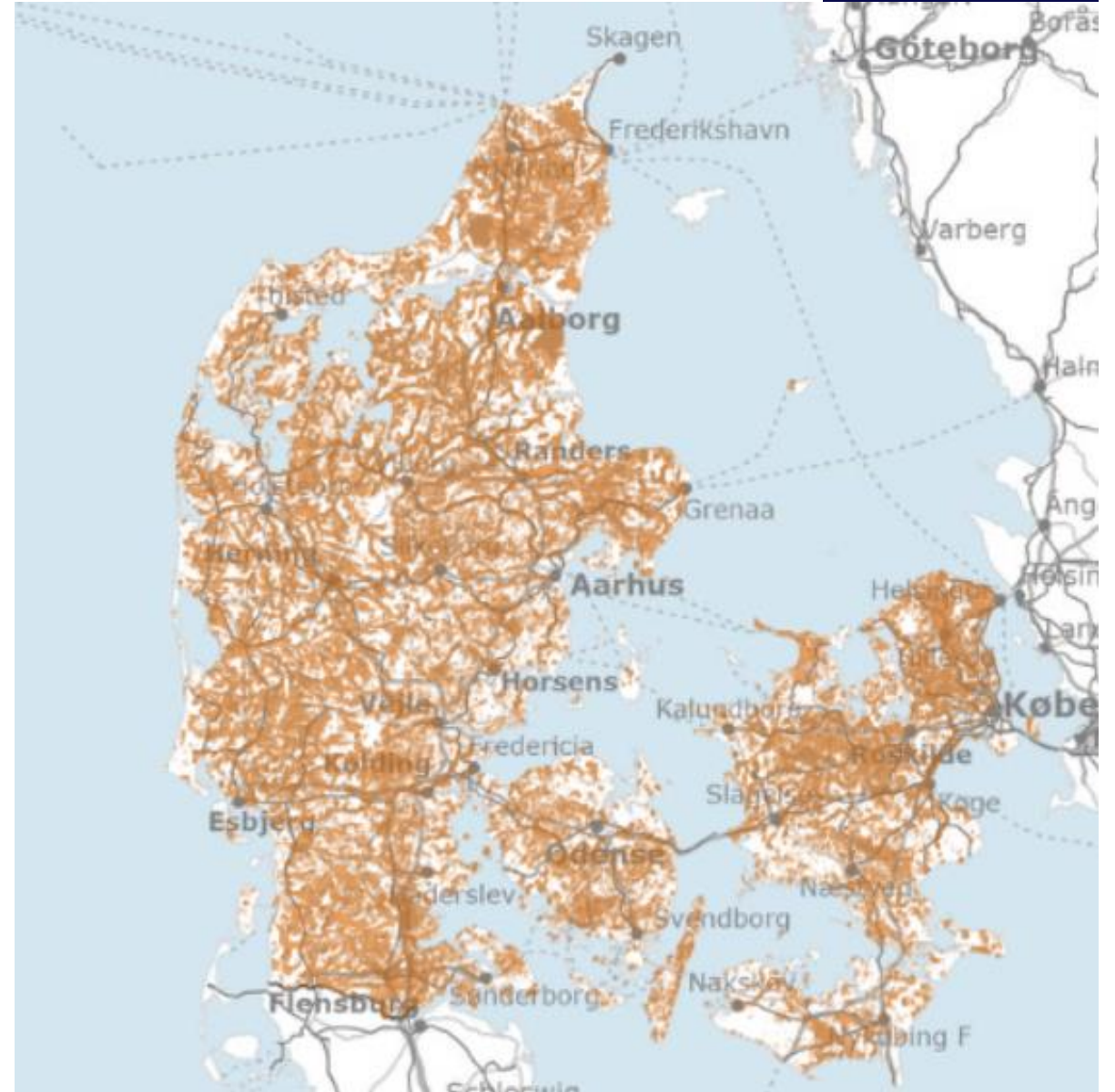
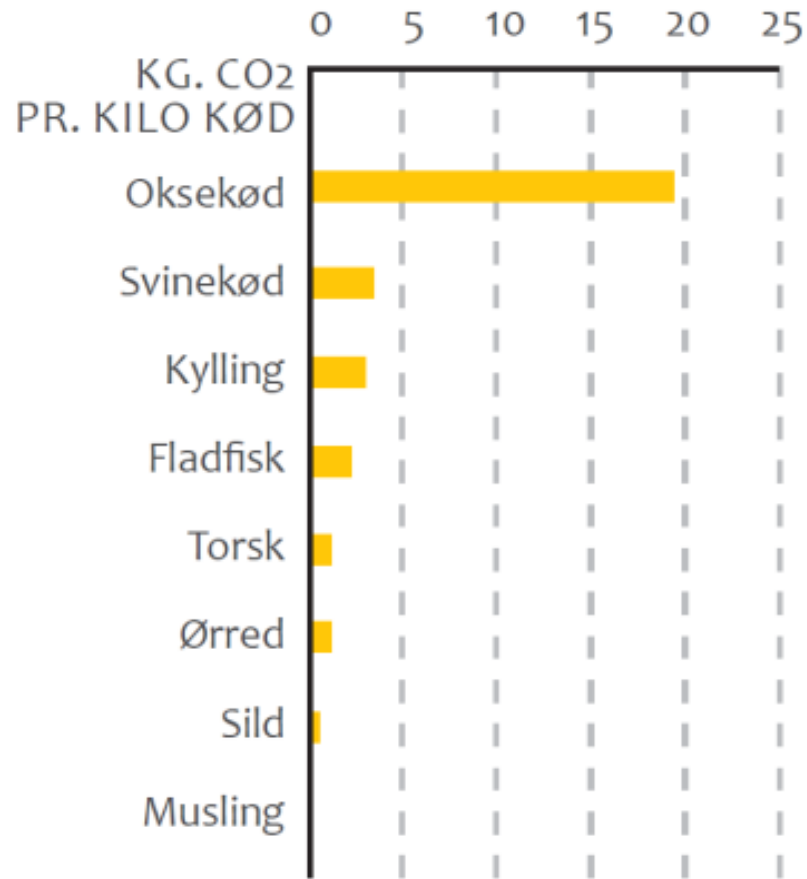
Nu 9 målsætninger i EU's landbrugspolitik

- Indkomststøttedel reduceres
- ECO scemes med målrettet indsats
 - men i søjle 1
- Vide rammer - 40 til + 35
- Udjævning af støtte
- Koblet støtte
- 4 pct. af arealet
- Støtte til unges etablering
- Forskel mellem lande
- Rammer danske brug forskelligt

- Forenet Kredit og SEGES aftale om **klimaværktøj** samt **uddannelsesprogram for 3-5.000 landmænd**
- Forenet kredit bidrager yderligere til
 - **Ikke Nykredit gebyr** til kunden for behandling af jordudtag og jordfordeling
 - Fortsættelse af **gunstig Grøn Maskinleasing**
 - Nykredit **Klima- og Bæredygtighedspris** sammen med Landbrug og Fødevarer
- **Uddannelse af Nykredits landbrugsmedarbejdere** i klima- og bæredygtighed
 - Forstå kundeidéerne og indgå i rådgivning og finansieringsløsninger
- **Aktiv inddragelse af ESG-dagsordenen** i ledelsen af bedriften er helt central
 - Klimaværktøjet inklusiv simuleringmulighederne er et vigtigt værktøj i ledelsesarbejdet på bedriften og kan samtidig deles med finansieringspartnere
- Nykredit skal **rapportere på CO2-udledning** ved udlån og portefølje senest fra 2023

Klimaaftryk fra produktion af 1 kg produkt. Kort over lavbundsjord

Kilde: Vores forbrug af fødevarer har stor betydning for miljøet, Grøn hverdag; Aarhus Universitet, Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø

Klimaværktøj og klimauddannelse skal klæde danske landmænd på til grøn omstilling

Med støtte fra Forenet Kredit – hovedejer i Nykredit – vil alle landmænd i Danmark fra næste år få adgang til et nyt digitalt redskab, som skal sætte turbo på klimaomstillingen. Samtidig tilbydes tusindvis af landmænd og landbrugsstuderende en helt ny klimauddannelse. Begge dele udvikles og udrulles af SEGES. Klimaværktøjet og klimauddannelsen er vigtige for landmændenes arbejde for at realisere de ambitiøse klimamål for landbruget.

1. Første version med beregning af klimabelastningen (CO₂-ækvivalenter)
2. Sker på bedriftsniveau og pr. produktionsenhed med adgang til specifikke bedriftsdata
3. Mulig at simulere effekt af tilvalgte virkemidler
4. Mulighed for samspil med landmandens øvrige partnere – finansiering osv.
5. Sikre konkretisering og mulighed for at følge over flere år
6. Videreudvikles til ESG. Klima alene som start

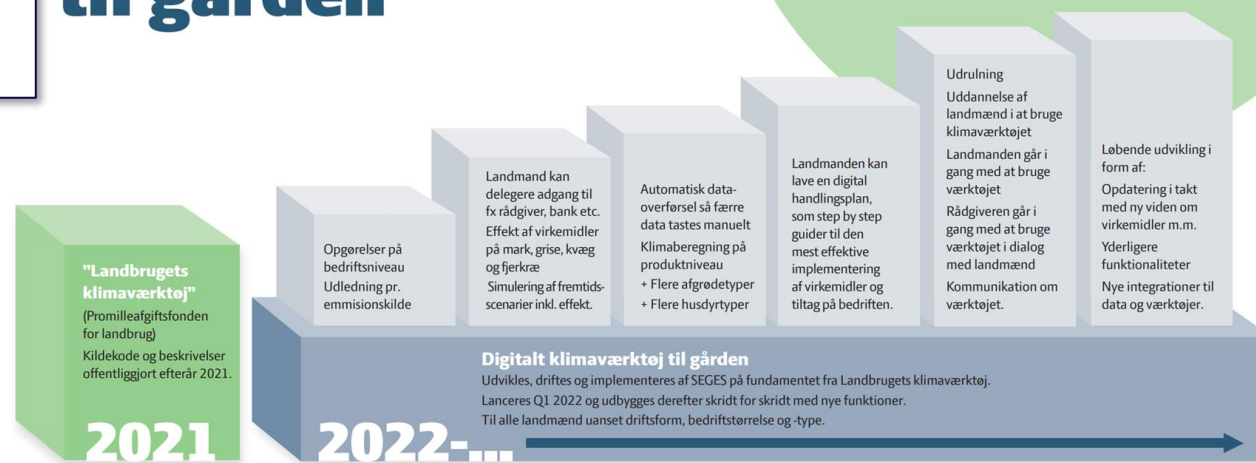
Nykredit

SEGES
INNOVATION

**Forenet
Kredit**

Klimaværktøj til gården

Klimaværktøj og klimauddannelse:
Danske landmænd klædes på til at
sænke udledningen af drivhusgasser
og bidrage til grøn omstilling.

Klimaværktøjet skaber værdi ved at:

- gøre landmanden og hans samarbejdspartnere bevidste om klimapåvirkning og handlemuligheder på den enkelte bedrift
- beregne den aktuelle klimabelastning og effekten af valgte virkemidler
- danne grundlag for handleplaner på den enkelte bedrift
- motivere landmanden med løbende status på actions i handlingsplanen
- gøre det lettere at involvere og motivere gårdens medarbejdere i klimaarbejdet.

Bedriftsaftryk - eksempel fra klimaværktøjet

2019

Vis bedriftens aftryk uden energi og import/eksport

Vis fordeling på gasser

Vis bedriftens aftryk uden kulstofbalance

UDSKRIV

Klimaaftryk med energi, import og eksport	Standard / overført ton CO ₂ e	Bedriftsaftryk ton CO ₂ e	CO ₂ ton	CH ₄ ton	N ₂ O ton	Fremtidsscenarier ton CO ₂ e (ændringer)	CO ₂ ton	CH ₄ ton	N ₂ O ton
Samlet udledning for bedriften	1.619,9	1.601,0	56,9	37,0	1,1	1.601,0 -	56,9	37,0	1,1
Mark	267	270 Data	57	0	1	270 - Scenarier	57	0	1
Handelsgødning mark	53	53	-	-	0	53 -	-	-	0
Husdyrgødning mark	80	83	-	-	0	83 -	-	-	0
Organogene jorde	52	52	49	0	0	52 -	49	0	0
Kalkning	8	8	8	-	-	8 -	8	-	-
Nitratudvaskning	27	27	-	-	0	27 -	-	-	0
Afgøderester	47	47	-	-	0	47 -	-	-	0
Mark, kulstofbalance 	-60	-81	-	-	-	-81 -	-	-	-
Afgøder med kulstofopbygning	-34	-34	-	-	-	-34 -	-	-	-
Afgøder med kulstof nedbrydning	0	0	-	-	-	0 -	-	-	-
Kulstofopbygning organisk gødning	-25	-47	-	-	-	-47 -	-	-	-

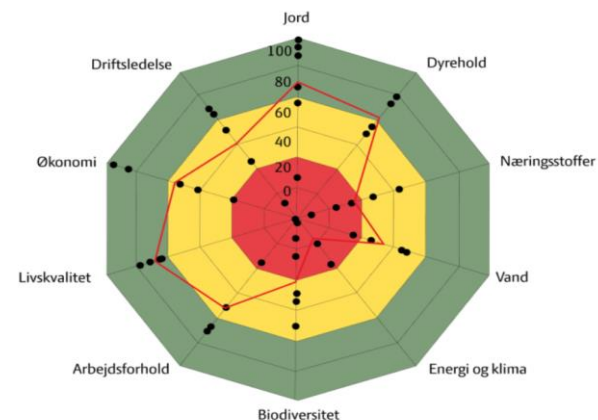
Mange er i gang – både på bedriftsniveau og i virksomhederne

Virkemiddelkatalog AU

Tiltag	Reduktion i alt	Emissions-opgørelse	Væsentlige barrierer
Ændret fodring af malkekvæg	158	Ja	Nej
Ændret fodring af opdræt	16	Ja	Nej
Biogas	250	Ja	Nej
Biogas med køling/hyppig udslusning	342	Nej	Nej
Forsuring af gylle	176	Nej	Nej
Nitrifikationshæmmere til handelsgødning	496	Nej	Ja ¹
Nitrifikationshæmmere til gylle	213	Nej	Ja ¹
Udtagning af organogen jord uden ophør af dræning	393	Ja	Nej
Udtagning af organogen jord med ophør af dræning	1352	Ja	Nej
Nitrat i foder til malkekvæg	110	Nej	Ja ²
Fast overdækning af gyllebeholdere	8	Nej	Nej
Skærpet N-udnyttelse af afgasset gylle	27	Ja	Nej
Braklægning (100.000 ha)	219	Ja	Nej
Flerårige energifgrøder (100.000 ha)	138	Ja	Nej
Efterafgrøder (205.000 ha)	170	Ja	Nej

¹reduktion ved udtagning af 50.000 ha lavbundsjord ud af de i alt 81.000 ha lavbundsjord i omdrift.
Kilde: Virkemidler til reduktion af klimagasser i landbruget. DCA rapport nr. 130, september 2018, Aarhus Universitet

RISE - Bæredygtighedsanalyse

SEGES

Certificering

DANISH CROWN

Danish Crown klar med egen bæredygtigheds strategi med certificering

- Klimaaftrykket på et kilo grisekød skal inden 2030 halveres i forhold til 2005.
- I 2050 er det visionen, at hele værdikæden er klimaneutral.
- Inden udgangen af 2019 er det planen, at 90 pct. af de grise, der leveres til Danish Crowns danske slagterier, kommer fra landmænd med bæredygtighedscertifikat.
- Certificeringen giver blandt andet et overblik og estimat over klimaregnskabet for dine grise baseret på aktuelle oplysninger om eksempelvis fodereffektivitet, anvendelse af miljøteknologier samt målsætninger for de næste 3 år.
- Certificeringen er også et spørgsmål om sociale forhold, dyrevelfærd og sundhed herunder niveau og målsætninger for udviklingen i dødelighed og antibiotikaforbrug.

Klimatjek

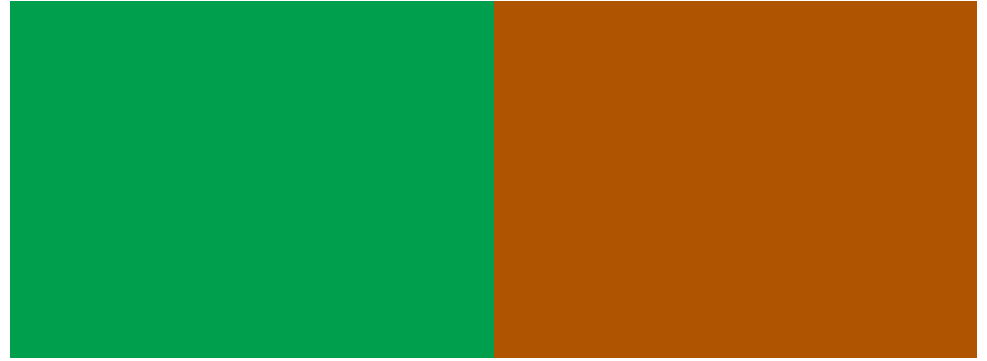

Arla vil sætte nye mål for bæredygtighed – også for landmænd

- Hovedmålet er at reducere udledningen af drivhusgas med 30 procent pr. kilo mælk i løbet af det næste årti og arbejde hen imod netto-nuludledning inden 2050.
- Der fokuseres på den yngre generation, industrien, uddannelsesinstitutioner og regeringer for at samarbejde og få nye idéer, som kan fremme omstillingen til et mere bæredygtigt landbrug og fødevarerproduktion.
- "Vi kan se, at på CO₂-udslip er især de danske landmænd blandt de bedste i Europa. Og vi kan også se, at de landmænd, der har det laveste CO₂-udslip også er mere lønsomme end de, der har et højere. Den rejse vil vi fortsætte. Og dermed vil vi også sikre, at landmændene bliver en del af løsningen". Peder Tuborgh

ESG dagsordenen i landbruget

- Samlet bæredygtighed er vigtig – klima har pt. særlig høj fokus
- Fagligt og politisk en del udeståender, men toget kører
- Konkrete og målbare tiltag samt rapportering og opfølgning
- Ikke ”green wash”
- Definitioner, metoder og fokus (eks. Danmark eller Verden)
- CO2e - landbrug udfordres af samlede klimagasser(CO2, methan, lattergas)
- ‘Lavbundsjord’ (kulstofrig jord) og jordfordeling
- ECO schemes – EU landbrugspolitik
- Taxanomi - grønt finansieringsgrundlag
 - Klima og biodiversitet

Disclaimer

Dette materiale er udarbejdet af Nykredit Realkredit A/S, til personlig orientering for de, som Nykredit Realkredit A/S har udleveret materialet til.

Nykredit Realkredit A/S påtager sig intet ansvar for rigtigheden, nøjagtigheden eller fuldstændigheden af informationerne i materialet. Anbefalinger skal ikke opfattes som tilbud om køb eller salg, og Nykredit Realkredit A/S påtager sig intet ansvar for dispositioner foretaget på baggrund af oplysninger i materialet.

Materialet må ikke mangfoldiggøres eller distribueres uden samtykke fra Nykredit Realkredit A/S.

Ansvarshavende: Landbrugsdirektør Poul Erik Jørgensen

Nykredit – Kalvebod Brygge 47 – 1780 København V – Tlf. 44 55 16 00

Nykredit ønsker at være landbrugets samarbejdspartner I går, i dag og i morgen

Spørgsmål – diskussion

Ekstra

Nyskovfonden

Ansøg om at få betalt rejsning af skov og pasning de første 3 år

Nyskovfonden er stiftet af Forenet Kredit, Østifterne og Nykredit og har til formål at yde økonomisk støtte til skovrejsningsprojekter, som skal fremme CO₂-optaget fra atmosfæren.

Nyskovfonden kan bidrage til skove ned til 0,5 hektar, fx på et dyrkningsmæssigt ukurant areal eller en lille skovperle på din ejendom.

Nyskovfonden prioriterer skovrejsningsprojekter med CO₂ lagring som hovedformål. Dette kan du sikre ved at vælge træarter, der er ekstra gode til at optage CO₂, og træarter der er gode som materialetræ.

Hos Nyskovfonden får du:

- Betalt skovrejsning udført af Nyskovfondens leverandører
- Pleje af skoven de første 3 år

Vær opmærksom på

- At arealet pålægges fredskovspligt
- At du som lodsejer selv står for jordbearbejdning og hegnsopsætning
- At uddelingen er skattepligtig

Ansøg på [Nyskovfonden.dk](https://nyskovfonden.dk)

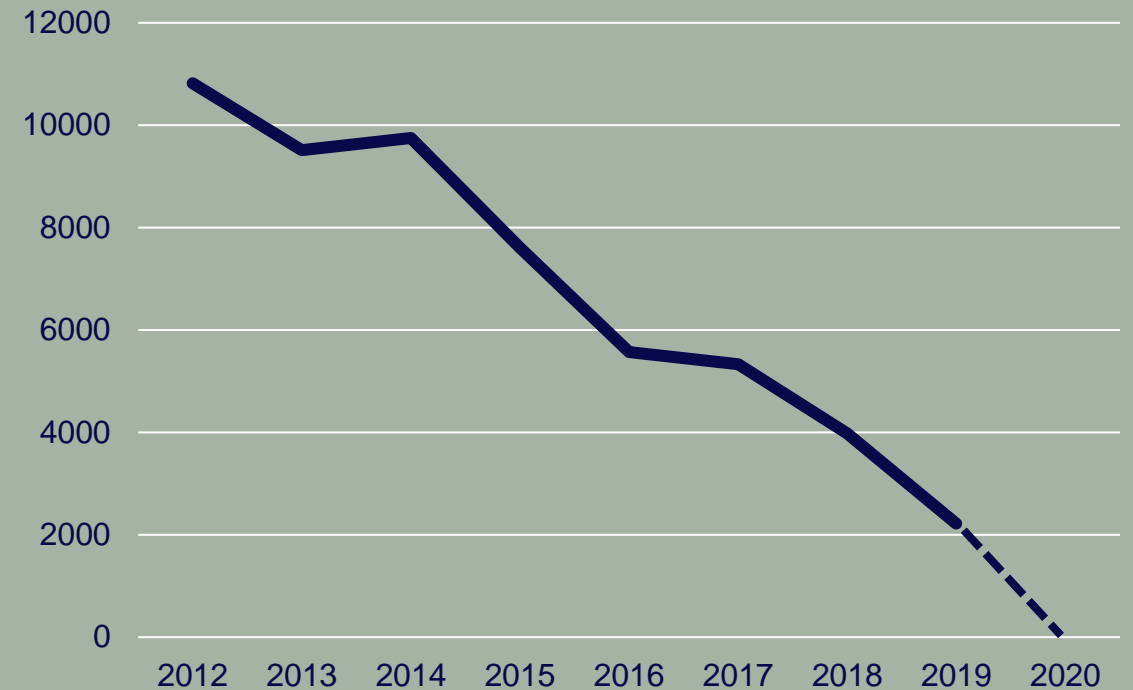
Vi har selv forsøgt at nedbringe vores egen CO2

Fra 2012 til 2019 har vi **reduceret** vores CO2-udledning fra et niveau på 11.000 tons til 2.000 tons via:

- Færre huse og kvadratmetre
- Nye effektive huse
- Optimeret ventilationsanlæg
- Mere og mere grøn strøm

Fra årsskiftet 2019/2020 er Nykredit **CO2-neutral**, da vi har indkøbt Gold Standard CO2-kreditter for de resterende 2.000 tons (fly, fjernvarme mv.)

**Total CO2-aftryk,
Nykredit-koncernen (tons)**

Støtte til unge landbrugere som etableringsstøtte

Minimum 3 pct. af støtten i søjle 1

- ca. 193 mio. kr. årligt

Unge landbrugere

- Højst 40 år i ansøgningsåret
- Landbrugsskole eller lignende
- Have betydelige ejerandel og/eller plan for forøgelse af ejerandel
- Registreret stemmeret i CVR-registret

Etableringstilskud på 745.000 kr.

- Engangstilskud ved etablering - reduceret tilskud til deltidsbedrifter
- Uudnyttede midler – måske ekstra tilskud til investeringsstøtte

EU landbrugs-
politik forslag
-dansk udmønt
ning

På vej mod mindre indkomst-
Støtte og mere indsatsret-
ning

Yngre landbrugere og klima

Biodiversitet

Nivelering /koblet støtte

ECO schemes i søjle 1